

sosedov . . . kar se je zatosila zopet ljulika nesrečne neskladnosti . . . Vi se pozivate na veljaka Miklošiča, prepričani, da je on kos, razgrniti staroslovenščini lice, kakoršno je samo na sebi. Dobro, — pa zakaj ga ne posnemate tudi zastran novoslovenščine? Berite njegove čitanke, njegov staroslovenski slovar, kako on slovenske besede piše, on, ki se mu gotovo nikdar še sanjalo ni, da bi trebalo sedanjo živo slovenščino pritiskati na Prokrustov posteljnjak nekdanje slovenščine ali bolgarščine . . . Ravnajmo se . . . po nekdanji mrtvi slovenščini samo toliko, da ne zastranimo ali zabrazdimo od živega slovenskega in srbsko-hrvaškega narečja!»

Posebno ostro je obsojal Levstika Cigale. L. 1867. je nastopil v Novicah v posebnem članku¹ zoper njega z geslom »Est modus in rebus«. »Odkar se je začel . . . upljiv staroslovenščine, uvidel sem opazivši neke nepovoljne prikazke potrebo ter sem vže nekolikokrat sprožil in danes, ne bojé se niti zamere, ponavljam, da bi dobro bilo pogovoriti se o nekterih pravilih za likanje jezika. Po mojej sodbi imelo bi glavno načelo pri tem biti to, da namen . . . bodi bližati Slovence čisteje govorečim Hrvatom in Srbom, ne pa še razdruževati enakokrvnih bratov in po zemljepisu sosedov, ene in iste bodočnosti deležnikov! Kjerkoli je večina Slovencev v kterej obliki ali sploh slovniškej rabi vže zdaj zedinjena s Hrvati in Srbi, ne kaže nikakor trgati te edinstnosti samo spričo tega, ker staroslovenščina uči drugače; nasproti pa da gre to, v čemur se staroslovenščina enači s hrvaščino, kolikor se dade vpeljevati v knjižno slovenščino, če je tudi samo manjini Slovencev navadno . . . Zdi se mi, da so se slovenski pisatelji po večem držali in še drže tega načela, in drži se ga izmed drugih tudi slavni jezikoslovec Miklošič. Držečemu se pravil, ka-

¹ Nov. 1867, 52: Recimo ktero.

koršna so gori omenjena, morajo biti odurne tiste r o c o c o - oblike, ki nam jih za vzor postavljajo možije nove slovenske šole, in ktere se zdé biti nalašč iznajdene za to, da bi knjižno slovenščino še dalje, nego je, zanesle od srbsko-hrvaškega narečja.« (Pod črto: »Sloveči Hrvat, prof. Jagić, namignil je vže . . ., da ne odobrava Levstikovega pravca.«)

Po Cigaletu je obsodil Levstikovo prizadevanje tudi oče staroslovenskih del, iz katerih je zajemal Levstik svoje nazore, — sam Miklošič. »Nove pisave,« poroča Cigale Novicam o nekem pogovoru, ki ga je imel glede Levstika z Miklošičem,¹ »ki si prizadeva nektare slovenske besede postariniti (n. pr. kmetije, podnožije, prihodnjest itd.), gospod Miklošič nikakor ni potrdil. Djal je, sklicevaje se na svojo primerjalno gramatiko, da je treba pisati staroslovenščino staroslovenski, zdanjo slovenščino pa tako, kakor zdaj govorimo, ter pristavil, da jezik je prevelik dar božji, kakor da bi ga posamezni človek smel ongaviti.«

Niso se sicer sprejele vse oblike, katere je Levstik pisal, ali mnogo se jih je za vedno utrdilo v pisavi, mnoge pa so se šele po več desetletjih opustile. Levstikovo pisavo so sprejeli zlasti Jurčič v svojih posebej izdanih delih, Stritar v dunajskem Zvonu, precej tudi Trstenjak in Pajk v mariborski Zori in Levec v Ljubljanskem Zvonu. Sledovi Levstikovega truda so bili tako močni, da p. St. Škrabec, ki je nastopil z l. 1880., ni opravil skoro nič proti pretirani staroslovenski struji v naši pisavi, kateri je napovedal boj. Zmožel je nekaj šele pozneje, ko se je začel Levec oklepiti njegovih načel, ki jih je uvajal polagoma v Ljubljanski Zvon. Škrabcu in potem Pleteršniku se je vendar nekoliko posrečilo, približati knjižni jezik zopet živemu jeziku. (Dalje.)

¹ Nov. 1869, 126—127; pogovor o slovensko-nemškem slovníku!

PIPICO KADIM.

Pipico kadim . . .
V pipi je modrost,
ki vse dni
ne izgori:

Vse je dim!

France Bevč.